

3. Аносов В. Д., Исходные послылки проблематики информационно-психологической безопасности [текст] / В. Д. Аносов, В. Е. Лепский. – М., 2003. – 190с
4. Прикладная этика : учебное пособие / Т.В.Дедюлина, Е.В.Панченко. – Таганрог : Изд-во Технологического института ЮФУ, 2007. – 112 с.

Робота присвячена висвітленню напрямів, за якими в країнах близького і далекого зарубіжжя проводиться робота з формування в підлітків умінь безпечної та етичної поведінки в Інтернеті.

Ключові слова: безпека в Інтернеті, етична поведінка в Інтернеті, формування поведінки підлітка в Інтернеті, досвід країн далекого зарубіжжя

Робота посвящена освещению направлений, по которым в странах ближнего и дальнего зарубежья проводится работа по формированию у подростков умений безопасного и этического поведения в Интернете.

Ключевые слова: безопасность в Интернете, этическое поведение в Интернете, формирование поведения подростка в Интернете, опыт стран далекого зарубежья

The work is devoted to coverage of the areas in which the country and abroad are working to build skills in adolescents safe and ethical conduct on the Internet.

Keywords: Security on the Internet, ethical behavior on the Internet, forming adolescent behavior on the Internet, the experience of foreign countries

УДК 377.14

Н.Я. Креденець
м. Тернопіль, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА В ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ СФЕРИ ПОСЛУГ У НІМЕЧЧИНІ

Постановка проблеми дослідження. Глобалізація соціально-економічних процесів, сучасні тенденції розвитку освіти, практична потреба її модернізації, інтеграція до європейського освітнього простору свідчать про необхідність перегляду підходів до здійснення професійної підготовки майбутніх фахівців в Україні.

Наукова спільнота в числі головних пріоритетів освітніх реформ і суспільних змін виокремила соціальне партнерство у професійній підготовці майбутнього фахівця. Адже протягом останніх десятиліть учені не раз робили спробу синтезувати й обґрунтувати роль і місце соціального діалогу в розвитку професійної освіти, визначення складу сторін соціального партнерства, їхніх прав, обов'язків та інших умов участі соціальних партнерів у професійній освіті.

У кінці 90-х років ХХ ст. на тлі реформування професійної та вищої освіти в Україні «соціальне партнерство» стало предметом активної професійної та громадської дискусії.

Міжнародний досвід становлення і впровадження соціального партнерства в професійній освіті свідчить, що наукове обґрунтування з урахуванням сучасних і перспективних суспільних потреб, їх упровадження, а також науково-методичний супровід цього процесу потребує здійснення комплексних філософських, соціологічних, економічних, психолого-педагогічних досліджень, у тому числі й порівняльно-педагогічного спрямування.

У країнах із розвинутою економікою, до яких належить Німеччина, існує налагоджена система соціального партнерства між роботодавцями, профспілками, навчальними закладами, громадськими організаціями та владою. У цій державі існує чітке законодавче регулювання взаємодії соціальних партнерів у професійній освіті та навчанні. Ми вважаємо доцільним вивчення німецького досвіду щодо встановлення ролі і місця соціального діалогу в розвитку професійної освіти, визначення складу сторін соціального партнерства, їхніх прав, обов'язків та інших умов участі соціальних партнерів у професійній освіті.

Аналіз актуальних досліджень. У наукових працях вітчизняних і зарубіжних дослідників відображені різні аспекти соціального партнерства у системі професійної освіти

європейських країн: Н. Абашкіна (дуальна система навчання в Німеччині); Г. Федотова (соціальне партнерство у професійній освіті Німеччини). Теоретичні та науково-практичні розробки в сфері системної організації професійної освіти є в працях німецьких дослідників: М. Бетге (ступені професійної освіти в Німеччині на початку ХХІ ст.), У. Гіпах-Шнайдер; М. Краузе, К. Воль (професійна освіта в Німеччині). Проте необхідно зазначити, що досі не здійснювалося педагогічне дослідження, в якому б цілісно розглядався аналіз організації та функціонування соціального партнерства в професійній підготовці фахівців сфери послуг у Німеччині.

Мета статті – вивчити та проаналізувати особливості організації та функціонування соціального партнерства в професійній підготовці фахівців сфери послуг у Німеччині.

Беручи до уваги актуальність дослідження та сформульовану мету статті основними завданнями цієї роботи вважаємо:

- дослідити сучасні міжнародні підходи до визначення понять «сфера послуг» і «соціальне партнерство»;
- визначити сутність досліджуваного явища;
- сформулювати напрями для подальших досліджень щодо становлення й розвитку соціального партнерства у світовому освітньому просторі.

Виклад основного матеріалу. Особливості функціонування закладів професійної освіти Німеччини зумовлені структурою їх управління, що базується на співпраці (соціальному партнерстві) між федеральним урядом, Федеральним інститутом професійної освіти, уповноваженими органами роботодавців, регіональними органами самоврядування у справах економіки та професійними школами і підприємствами.

До компетенції федерального уряду входить розробка стандарту початкової професійної освіти, її впровадження, координація діяльності навчальних закладів, співпраця із земельними органами влади з питань початкової професійної освіти. Основними завданнями діяльності Федерального інституту професійної освіти є розробка положення щодо організації професійної підготовки старшокласників, консультування уряду Німеччини з питань професійної підготовки фахівців, моніторинг та опрацювання статистичних матеріалів, що стосуються професійної підготовки старшокласників. До компетенції уповноважених органів роботодавців входить створення відповідного матеріально-технічного забезпечення та належних умов оволодіння старшокласниками якісною професійною освітою під час виробничого навчання і профспілкових комітетів, основними завданнями діяльності яких є захист інтересів учнів під час виробничого навчання та контроль за дотриманням роботодавцями обов'язків, зазначених у договорі про здобуття освіти. Регіональні органи самоврядування у справах економіки відповідають за професійну орієнтацію, контроль і здійснення професійної підготовки старшокласників, розробку та затвердження положення про початкову професійну освіту на рівні регіону; професійних шкіл і підприємств, на базі яких здійснюється професійне навчання старшокласників.

Так, у праці «Професійна освіта в Німеччині» наукові співробітники Федерального інституту професійної освіти (BIBB) (У. Гіпах-Шнайдер, М. Краузе, К. Воль) обґрунтовують чотири рівні соціального партнерства:

- національний;
- регіональний;
- секторальний;
- рівень підприємства.

Так, національний рівень реалізовує такі ключові завдання: участь соціальних партнерів у розробці професійних стандартів і наданні рекомендацій у всіх галузях та аспектах професійної освіти.

До регіонального рівня, на думку вчених, належать: земельний рівень – надає рекомендації в усіх галузях професійної освіти стосовно співпраці школи і підприємства; рівень відповідальних служб – проведення консультацій, контроль за складанням іспитів на підприємстві, надання (присвоєння) кваліфікацій.

Секторальний рівень передбачає проведення переговорів між усіма зацікавленими соціальними партнерами з метою надання місць для навчання, проведення тарифних переговорів щодо покращення навчання.

Рівень підприємства полягає у плануванні і проведенні навчання на підприємстві [3, с.21].

Роботодавці (ключові соціальні партнери) відіграють важливу роль у системі професійної освіти, оскільки беруть активну участь в: удосконаленні нормативно-правової бази, що регламентує розвиток професійної освіти; розробці професійних і освітніх стандартів; управлінні навчальним закладом; створенні умов для організації виробничого навчання і практики учнів, стажування викладачів і майстрів виробничого навчання з метою оволодіння сучасними виробничими технологіями; створенні механізму зовнішнього оцінювання якості підготовки випускників; удосконаленні матеріально-технічної бази тощо [2].

У віснику «Визнані на державному рівні професії, станом на 01.08.2011 р.» (Liste der staatlich anerkannten Ausbildungsberufe, Stand 01.08.2011:) Інституту професійної освіти (Bundesinstitut für Berufsbildung), до складу якого входить велика кількість соціальних партнерів – представники федеральних земель, роботодавці, профспілки, міністерства земель: Міністерства освіти і культури, Міністерства економіки, Міністерства внутрішніх справ тощо. До розділу «Працівники сфери послуг» належать професії, які охоплюють такі галузі: архітектура, будівництво, транспорт, маркетинг, торгівля, мода, дизайн, туризм, транспорт, фінанси, нерухомість, освіта, охорона здоров'я, соціальна робота, а також наука, культура і мистецтво [4].

Більшість професій у сфері послуг вимагає повної загальної середньої та професійно-технічної освіти чи повної загальної середньої освіти та професійної підготовки на виробництві в рамках дуальної системи навчання.

Популярність навчальних закладів дуальної системи освіти зумовлена: широким діапазоном напрямів професійної підготовки («Виробництво та техніка», «Комерція», «Домашнє господарство», «Соціальний догляд», «Сільське господарство», «Садівництво», «Ресторанна справа», «Кулінарія», «Легка промисловість», «Харчова промисловість» та ін.); престижністю цих професій, оскільки оволодіння ними практично гарантує можливість працевлаштування і належну заробітну плату; постійним оновленням і вдосконаленням змісту та технологій професійної підготовки; соціальним захистом і підтримкою учнівської молоді (висока грошова винагорода учнів під час виробничого навчання, відповідальність роботодавців за створення належних умов навчання і праці на виробництві, фінансова допомога і податкові пільги батькам учнів); можливістю оволодівати поряд із професійною загальноосвітньою підготовкою тощо [1, с. 11-12].

За професійну підготовку майбутнього фахівця у дуальній системі відповідають дві групи фахівців: учителі в професійній школі та майстри на підприємстві. Обидві групи навчального персоналу виконують різні, але взаємодоповнюючі функції. Перша група – це вчителі, які викладають теоретичні основи спеціальності та загальні предмети, ведуть практичні заняття зі спеціальності; друга група – це майстри виробничого навчання та керівники професійного навчання. Отже, вчителі дають теоретичні знання, а майстри навчають майбутніх фахівців правильно використовувати здобуті знання та вміння в нових умовах і ситуаціях, взаємно формуючи діяльнісну компетенцію майбутнього фахівця.

Висновки. Вивчивши та проаналізувавши особливості функціонування соціального партнерства у професійній підготовці фахівців сфери послуг у Німеччині доцільним вважаємо використання прогресивних ідей досвіду, які заслуговують на осмислення у контексті їх упровадження в освітній простір України:

- участь соціальних партнерів у розробці професійних стандартів і надання рекомендацій у всіх галузях та аспектах професійної освіти;
- розробка нормативно-правової бази, яка б забезпечувала сприятливі умови для ефективної організації професійної підготовки майбутніх фахівців;

Розділ 1 Теоретико-методологічні проблеми підготовки фахівців у системі неперервної освіти

- створення децентралізованої структури управління професійною освітою;
- упровадження механізму багатоканального та різнорівневого підходу до фінансування професійної діяльності майбутніх фахівців;
- удосконалення матеріально-технічного та навчально-методичного забезпечення професійної підготовки майбутніх фахівців;
- встановлення партнерської співпраці між підприємствами та професійними навчальними закладами;
- укладання трьохсторонніх навчальних угод між навчальним закладом, майбутнім фахівцем і майбутнім роботодавцем, на базі якого здійснюватиметься практична професійна підготовка;
- упровадження інноваційних технологій навчання у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців;
- стажування викладачів і майстрів виробничого навчання з метою оволодіння сучасними виробничими технологіями.

Перспективою подальших досліджень є вивчення досвіду розробки і впровадження стандартів професійної освіти в Німеччині, що є сферою функціонування соціального партнерства

Література:

1. Козак Т. Б. Професійна підготовка старшокласників у закладах середньої освіти другого ступеня Німеччини : автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня канд. пед. наук ; спец. 13.00.04 – «Теорія і методика професійної освіти» / Т. Б. Козак. - Тернопіль : ТНПУ ім.В.Гнатюка, 2011. - 20 с.
2. Радкевич В. Принципи модернізації професійно-технічної освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ipto.kiev.ua/modernizaciya/2011_1_1.pdf>. – Загол. з екрану. – Мова укр.
3. Hippach-Schneider U. Berufsbildung in Deutschland. Kurzbeschreibung. Im Auftrag von CEDEFOP – Europäisches Zentrum für die Förderung der Berufsbildung. / Hippach-Schneider U., Krause M., Woll C. – Luxemburg. Amt für amtliche Veröffentlichungen der Europäischen Gemeinschaften, 2007. – 89 s.
4. Liste der staatlich anerkannten Ausbildungsberufe, Stand 01.08.2011 <http://www2.bibb.de/tools/aab/aabberufeliste.php>

Обґрунтовуються основні завдання соціального партнерства на регіональному і загальнодержавному рівнях та на рівні закладів професійної освіти. Соціальне партнерство розглянуто як засіб вирішення суперечностей між освітою та ринком праці і як механізм розвитку та адекватного функціонування системи професійної освіти.

Ключові слова: соціальне партнерство, професійне навчання на виробництві, неперервна професійна освіта.

Обосновываются основные задачи социального партнерства на региональном и общегосударственном уровнях и на уровне учреждений профессионального образования. Социальное партнерство рассматривается как средство разрешения противоречий между образованием и рынком труда, как механизм развития и адекватного функционирования системы образования.

Ключевые слова: социальное партнерство, профессиональное обучение на производстве, непрерывное профессиональное образование.

Author substantiates the main tasks of social partnership at the regional and national levels and at the level of vocational education. It was found that social partnership is an important prerequisite for becoming a professional highly skilled in terms of rapid technological change.

Keywords: social partners, social partnership, professional training in the workplace, continuing professional education.